

Javaslat
Magyarország Kormánya részére

a Nemzeti Természet-helyreállítási Terv előkészítésével kapcsolatban

Az Országos Környezetvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) a természet helyreállításáról és az (EU) 2022/869 rendelet módosításáról szóló 2024/1991/EU parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: természetmegőrzési rendelet) nemzeti végrehajtási folyamatát kiemelt jelentőségű feladatsornak tekinti és fokozott figyelemmel kíséri. A Tanács 2025. június 18-i ülésén az Agrárminisztérium természetvédelemért felelős helyettes államtitkára, Balczó Bertalan úr részletes és átfogó tájékoztatást adott a végrehajtás jelenlegi helyzetéről és folyamatairól.

A Tanács az elhangzottak alapján szükségesnek tartja – mint a Kormány tanácsadó szerve - a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1999. évi LIII. törvény 45. § (2) bekezdés c) pontja szerinti figyelem felhívó javaslat kiadását.

1. A Tanács álláspontja szerint a természetmegőrzési rendelet nemzeti szintű végrehajtása Magyarország Alaptörvényének P) cikkében foglaltak biztosítása érdekében kulcsfontosságú, különös tekintettel az éghajlatváltozás már velünk lévő és várható további hatásaira. A természetmegőrzési rendeletről fakadó célkitűzések 2030/2050 évekig tartó határidők esetében – a jelen és jövő generációk érdekeinek védelme miatt – fontos lenne a követelmények jól ütemezett teljesítése. A helyreállított és stabil ökoszisztémák ugyanis a kedvezőtlen klimatikus viszonyokhoz jobban adaptálódnak és így magasabb szinten tudják nyújtani az ökoszisztéma szolgáltatásait is.
2. A Tanács úgy látja, hogy nemcsak a természetmegőrzési rendelet végrehajtása, hanem ennek megalapozó lépése, a Nemzeti Természetvédelmi Terv előkészítése is ágazatokon átnyúló feladat, ezért abban már a folyamat elejétől szükséges az összes érintett ágazat konstruktív részvétele és a feladatok magas szintű, az összes érintett állami, kormányzati és közigazgatási érintettre érvényes meghatározása, koordinálása, valamint a szükséges források biztosítása.
3. Az OKT, a júniusi plenáris ülésén elhangzottak alapján úgy ítéli meg, hogy a végrehajtás tervszerűségét és szakszerűségét biztosító Nemzeti Természet-helyreállítási Terv előkészítése a természetmegőrzési rendelet előírásaival összhangban eddig megfelelő ütemben halad és a 2026-2027. évi jóváhagyási/elfogadási időpont – a megfelelő szakmai háttérrel – biztosítotttnak látszik.

4. A Nemzeti Természet-helyreállítási Terv előkészítése során a Tanács külön felhívja a figyelmet arra, hogy a tervezés során a változó környezet hatásait (éghajlatváltozás, vízhiány, invazív fajok terjeszkedése) is figyelembe kell venni. A Terv előkészítése során biztosítani kell azt, hogy a tervezés és a végrehajtás folyamata igazodjon a tényleges (valós) állapotokhoz, valamint más – a természet védelmét, helyreállítását is szolgáló – programokkal összhangban, azok szinergikus pozitív hatásait kihasználva valósuljon meg, így különösen, de nem kizárólagosan kiemelve a vízmegtartást célzó folyamatban levő és tervezett beavatkozásokat.
5. A Tanács kiemelt fontosságúnak tartja, hogy a természet helyreállítását szolgáló terv prioritásait valamennyi más, természeti erőforrás igénybevételével járó tervezési munka és környezethasználat engedélyezése és megvalósítása során maradéktalanul figyelembe vegyék és betartsák.
6. A Tanács a Nemzeti Természet-helyreállítási Terv előkészítéséhez, elfogadásához és végrehajtásához javasolja önálló költségvetési forrás biztosítását, a zavartalanság biztosítása érdekében célszerűen programfinanszírozással. Az a megoldás, hogy különböző más környezetvédelmi, természetvédelmi forrásokban helyezik el a Terv előkészítés, elfogadás, végrehajtás költségeit súlyosan aggályos lehet. Ezzel a konstrukcióval ugyanis az eredeti cél megvalósulása is csorbul és a Terv végrehajtása is elmarad az elvárható optimális szinttől. A Tanács egyértelműen a Nemzeti természet-helyreállítási Terv finanszírozását biztosító költségvetési sor létrehozását, és a Terv időtartama alatti – a reális pénzügyi fedezetet biztosító – fenntartását javasolja.

Budapest, 2025. augusztus 21.

Országos Környezetvédelmi Tanács